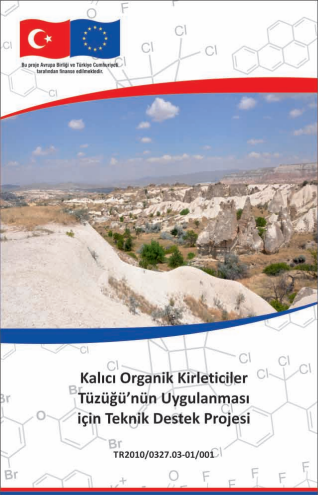

Kalıcı Organik Kirlenmelerin Uygulanması için Teknik Destek Projesi

TR2010/0327.03-01/001

Kalıcı Organik Kirlenmelerin Uygulanması için Teknik Destek Projesi

Projenin genel hedefi, Kalıcı Organik Kirlenmelerin yasaklayarak, aşamalı olarak kullanımdan kaldırarak ve AB Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü doğrultusunda salımların ortadan kaldırarak insan sağlığı ve çevreye kalıcı organik kirlenmeler ve atıklarının olumsuz etkilerinden korumaktır.

Projenin amacı, sosyal ve ekonomik etkileri dikkate alarak AB Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü'nün Türkiye'de ulusal ve bölgesel düzeyde etkin bir şekilde uygulanması için gerekli kapasiteyi oluşturmaktır.

KOK'lar nelerdir?

Kalıcı Organik Kirlenmeler (KOK'lar):

- tarım kimyasalları (özellikle organik klorlu pestisitler) olarak,
- endüstriyel kimyasallar ve bunların karışımları (poliklorlu bifeniller, bromlu alev geciktiriciler, poliflorlu maddeler) olarak,
- veya istenmeden yanma ve birçok endüstriyel süreçler sonucunda oluşan kimyasal maddelerdir.

Bu maddelerin önemli zararlı özellikleri:

- Kalıcılık** - kimyasallar veya karışımları çevrede veya diğer kimyasallar içinde bozunmaya karşı dayanıklı, bazı durumlarda ise çevrede hızla bozunmasına rağmen sürekli salınımı nedeniyle kalıcıdır.

DDT	Poliklorlu bifeniller	Dioksiner	Bromlu alev geciktiriciler

- Biyobirlikim** - yağ dokusunda (lipofilik) yoğunlaşma ve besin zincirinde yukarı doğru birikme; aynı zamanda toprak ve çökeltilerde yoğunlaşabilir. Hidrofobik ve lipofiliktirler - çözünürlükleri suda düşük, yağda ise yüksektir aynı zamanda yağ dokusu, anne sütü veya herhangi bir yağlı gıdada birikebilirler.
- Toksik** - kimyasallar ve karışımları insan ve yaban hayatında gelişim ve üremeye olumsuz etki etmekte vekaşerojen, immunotoksik ve nörotoksik faaliyetler de dahil olmak üzere kronik toksisite özellikleri göstermektedir.
- Sınır ötesi hareket** - bu kimyasallar, erozyon, taşkın, su, biyolojik canlılar (biyota) vb. yoluyla taşınabilirler, yarı-uçucudurlar, sıcak bölgelerde buharlaşır ve soğuk atmosferde yoğunlaşırlar, konvansiyonel hava akımları sonucu hiç üretilmediği ya da hiç kullanılmadığı bölgeleri bile etkileyebilir.

<http://www.csb.gov.tr/projeler/kok/>

Proje Faaliyetleri, insan sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla [EC] 850/2004 sayılı Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için kurumsal ve teknik kapasitenin güçlendirilmesi odaklı olacaktır. Bu Tüzüğü'nün temel amacı Avrupa Topluluğu'nun Stockholm Sözleşmesi ve UNECE Aarhus KOK Protokolünü onaylamasını sağlamaktır.

AT'nin KOK'lara ilişkin Tüzüğü Stockholm Sözleşmesi'nin AB Üyesi ülkelerdeki uygulama mevzuatıdır. Bu mevzuat aynı zamanda 1979 Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Sınır Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi (CLRTAP) altında yer alan 1998 KOK Protokolü'nün uygulama mevzuatıdır.

Proje Ana Bileşenleri

- 1.KOK Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için kurumsal ve teknik kapasitenin belirlenmesi ve güçlendirilmesi
- 2.KOK Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için gerekli adımların oluşturulması
- 3.KOK Tüzüğü'nün uygulanmasında ulusal ve sektörel etkilerin belirlenmesi

Proje Kapsamında Gerçekleştirilen Faaliyetler:

Açılış Semineri

Açılış semineri 25 Eylül 2013 tarihinde Ankara'da düzenlendi. Proje hakkında temel bilgiler, proje aktiviteleri, çalışma takvimi ve beklenen proje çıktıları proje ortaklarına, paydaşlara medya ve diğer kuruluş temsilcilerine sunuldu.

Bilgilendirme Seminerleri

Ankara, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Adana illerinde proje ve çıktılar hakkında ilgili sektör, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarına bilgilendirmenin yapıldığı birer günlük seminerler düzenlendi.

Eğiticilerin Eğitimi Programı

Eğiticilerin Eğitimi Programının amacı KOK'lar konusuylla ilgilenen faydalanıcı Bakanlık ve diğer paydaş kurum personellerinin KOK Tüzüğü'nün uygulanması konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip olmasını sağlamaktır.

Eğitimlerde, eğitim gruplarına yer alacak sanayici, ulusal yetkili merciler ve STK temsilcilerinin yeterli bilgiye ulaşmaları amaçlanmıştır. Bunun yanında, eğitimlerde, 850/2004/EC KOK Tüzüğü'ne ilişkin yasal adım ve prosedürler, Stockholm Sözleşmesi ve KOK Protokolü altında raporlama, KOK'ların salınımının önlenmesi ve azaltılması amaçlı BAT (Mevcut En İyi Teknikler) ve BEP (En İyi Çevresel Uygulamalar) çözümlerinin uygulanması, Ulusal Uygulama Planı vb. gibi konulara değinilmiştir.

Bu eğitimler, aynı zamanda, Stockholm Sözleşmesi ve yükümlülükleri hakkındaki kontrol hükümlerinin etkin bir şekilde uygulanması için gerekli kurallar ve rehberlik konusunda eğitim gruplarının bilgilendirilmesine yardımcı olmuştur.

<http://www.csb.gov.tr/projeler/kok/>

Proje kapsamında aşağıdaki konu başlıkları altında toplam sekiz eğitim düzenlenmiştir:

Eğitim No	Eğitim Konusu
Eğitim 1	AB KOK Tüzüğü'nün uygulanması için yasal araçlar ve ulusal öncelik ve hedeflerin belirlenmesi
Eğitim 2	Ulusal Uygulama Planı hazırlama ve güncelleme
Eğitim 3	KOK envanter prosedürleri ve hazırlanmasına ilişkin Standart Toolkit kullanımı
Eğitim 4	Kasıtsız üretilen KOK'lar ve BAT/BEP Uygulamaları ve Rehberleri
Eğitim 5	KOK'ların izlenmesi, kirlenmiş sahaların ıslah ve Tüzüğü'nün etkinliğinin değerlendirilmesi
Eğitim 6	Stockholm Sözleşmesi ve KOK Protokolü altında raporlama
Eğitim 7	Sektörel Etki Analizi metodolojisi
Eğitim 8	Düzenleyici Etki Analizi ve KOK Tüzüğü'nün sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri

AB Üyesi Ülkelere Çalışma Ziyareti Düzenlenmesi

Çalışma Ziyareti 1 - Çek Cumhuriyeti - KOK İzleme Faaliyetleri - Çek Çevre Bakanlığı, Stockholm Sözleşmesinin Bölgesel Merkezlerinden biri olan RECETOX, Çek Hidrometeoroloji Enstitüsü, SITA (atık yönetimi ve iyileştirme) ve GEOTEST (iyileştirme) gibi özel firmalar ziyaret edilmiştir.

Çalışma Ziyareti 2 - İngiltere - **Mevcut En İyi Teknikler (BAT) / En İyi Çevresel Uygulamalar (BEP)** - Ricardo-AEA (envanter konusunda uzman firma), Agropharm Pestisit Üretim ve Joseph Ash Galvanizleme (BAT/BEP ilkelerinin uygulanması) firmaları, Birmingham Üniversitesi KOK Merkezi ile KOK emisyonu ve envanteri konusunda çalışan uzmanlar ziyaret edilmiştir.

Ulusal Uygulama Planı'nın Güncellenmesi

Projenin en önemli çıktılarından biri olan KOK'ların yönetimine ilişkin mevcut Ulusal Uygulama Planı güncellendi. Güncellenen Ulusal Uygulama Planı, KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi'nin uygulanmasına, KOK Protokolü, Türk Ulusal mevzuatının AB düzenlemeleri ve direktiflerine uyumlu hale getirilmesine odaklanmıştır. Ulusal Uygulama Planı, proje kapsamında hazırlanan taslak yönetmelik ile birlikte 9 Nisan 2014 ve 17 Eylül 2014'te gerçekleştirilen çalıştaylarda paydaşlara sunulmuştur.

<http://www.csb.gov.tr/projeler/kok/>

KOK'lara İlişkin Ulusal Mevzuatın Geliştirilmesi
Stockholm Sözleşmesi, KOK Protokolü ve AB KOK Tüzüğü'nün etkin uygulanması; gerekli ihtiyaç ve şartlarda genişletilebilen yasaklanmış maddeler listesi içeren düzenleyici bir enstrüman gerektirir.

KOK Yönetmeliği'nin geliştirilmesi için Yasal Boşluk ve GTFZ analizlerinden oluşan iki önemli belge kullanılmıştır.

GTfZ ve Yasal Boşluk Analizi çalışmalarının özetleri Ulusal Uygulama Planına dahil edilmiştir. Orijinal belgeler ise destekleyici doküman olarak Ulusal Uygulama Planı Etkilerinin birer parçası olacaktır.

Sektörel Etki Analizi (SEA) - KOK Tüzüğü'nün Türk mevzuatına kazandırılmasının ekonomik boyutunu (maliyetleri ve faydaları) seçilen sanayi ve hizmet sektörleri kapsamında ele alır. Seçilen sektörler; (a) atık yönetimi dahil olmak üzere çevre sektörü, (b) tarım, balıkçılık ve gıda işleme sektörü, (c) metalürji, (d) elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtımı, (e) kimya sanayi, (f) çimento ve kireç sanayi (g) tekstil sanayi sektörleridir. SEA aynı zamanda KOK Tüzüğü'nün Türkiye'ye ve genel nüfusuna etkilerinin neler olabileceği sorusuna da cevaplar. SEA öncelikli olarak masa başı araştırması, görüşmeler ve saha ziyaretleri yapılarak hazırlanmıştır. Toplanan bilgilere KOK Projesi Düzenleyici Etki Analizi raporunda yer verilmiştir.

Düzenleyici Etki Analizi (DEA) - Türkiye'nin insan sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla hazırlanmış KOK'lara ilişkin çok çeşitli düzenleyici tedbirleri içeren bir yasal sistemi zaten bulunmaktadır. Onaylanmış Stockholm Sözleşmesi'ne ek olarak önemli düzenleyici araçlar da KOK salınımının azaltılmasının yanı sıra KOK üretiminin, piyasaya arzının ve kullanımının da azaltılmasını amaçlar. Bu düzenleyici araçlar; -KOK kullanımı, pestisitlerin denetimi, belgelendirilmesi, satış ve depolanmasına ilişkin KOK Yönetmeliği, - geniş kapsamlı endüstriyel kimyasalları hedef alan maddede özel ve yatay mevzuat ve son olarak endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kasıtsız KOK emisyonlarına odaklanmış çeşitli ilgili yönetmeliklerdir.

Türkiye Ulusal Uygulama Planı ve ulusal KOK stratejisinin ana hedefi:

Türk halkını, çocukları, sağlığı, ulusal ve küresel ölçekte çevreyi korumaktır.

<http://www.csb.gov.tr/projeler/kok/>